

CHALMERS

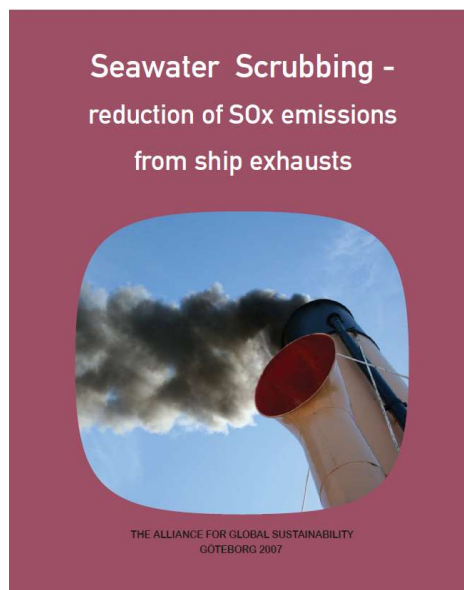
Sjöfartens miljöpåverkan

Ida-Maja Hassellöv
Bitr prof Maritim miljövetenskap
Inst för mekanik och maritima vetenskaper
Temaområdesledare Chalmers Ocean
ida-maja@chalmers.se

2024-12-02

Marin kemi & två förstudier 2007

Seawater scrubbing – reduktion av svavelutsläpp till luft från fartygsavgaser

Förstudie om vraksanering

Marco Polo

- 22 okt, två grundstötningar utanför Blekinge
- 29 okt, gled av grundet, ny grundstötning
- Ca 150 m³ tjockolja ut i havet
- 10 nov KBV avslutar räddningstjänst Marco Polo – haveristen eskorterades till gränsen för svensk ekonomisk zon
- Ca 50m³ olja bärgad?
- Komplicerad räddningsoperation och sanering
- Sannolikt höga kostnader (hundratals miljoner?)

Foto: TT NYHETSBYRÅN

Foto: Dagens Nyheter

Foto: Ny Teknik

Innehåll

- Sjöfart i den blå ekonomin – relationen till havsmiljöförvaltning
- Belastning på havsmiljön från fartyg
- Modellering av sjöfartens utsläpp
- Miljöpåverkan från skrubbrar
- Fartygsbränslen
- Fartygsinducerad omblandning
- Målkonflikter
- Alternativa regleringsmetoder

DAPSIR

Drivers

Activities

Response

Pressures

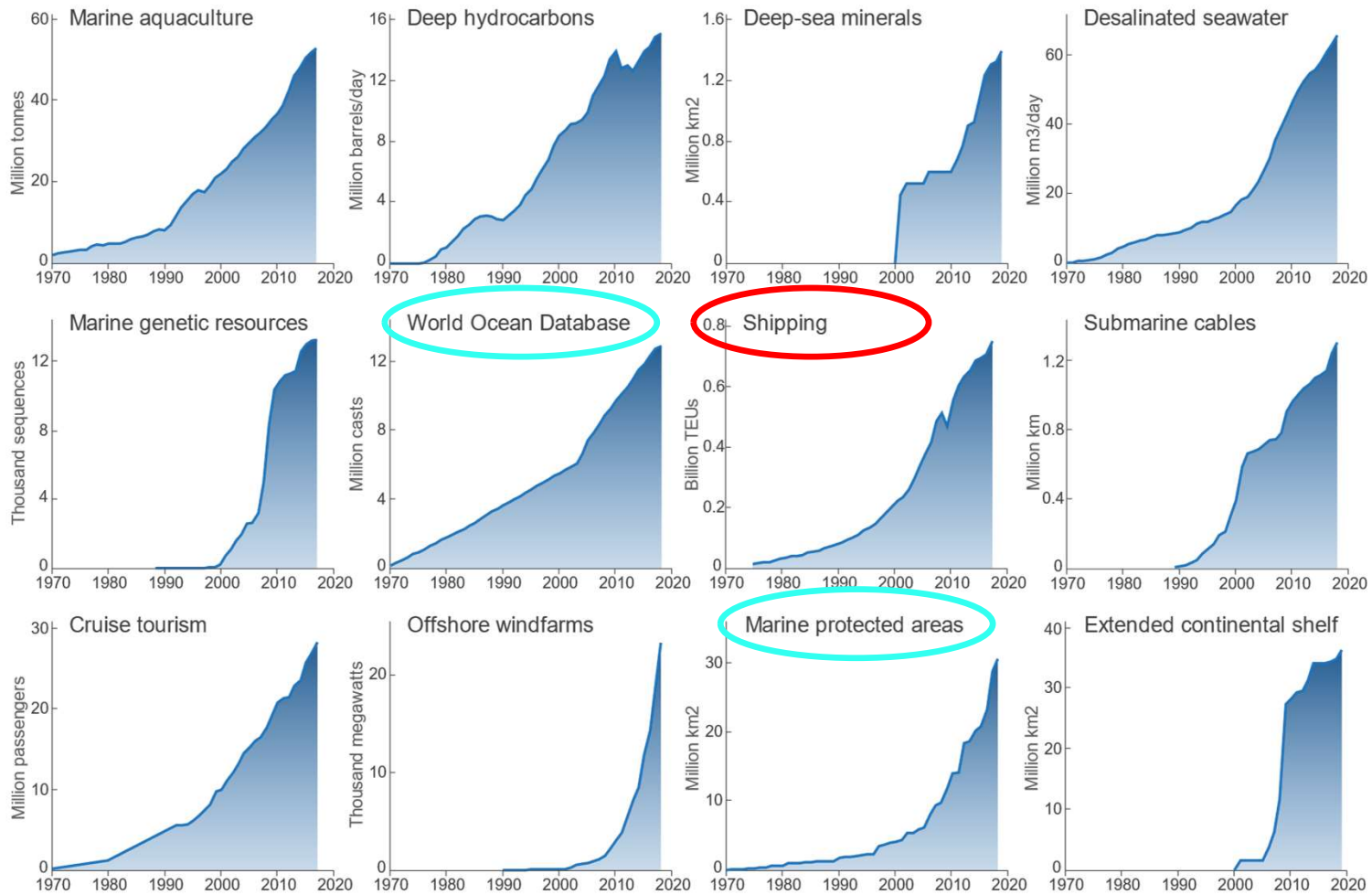
Impact

State

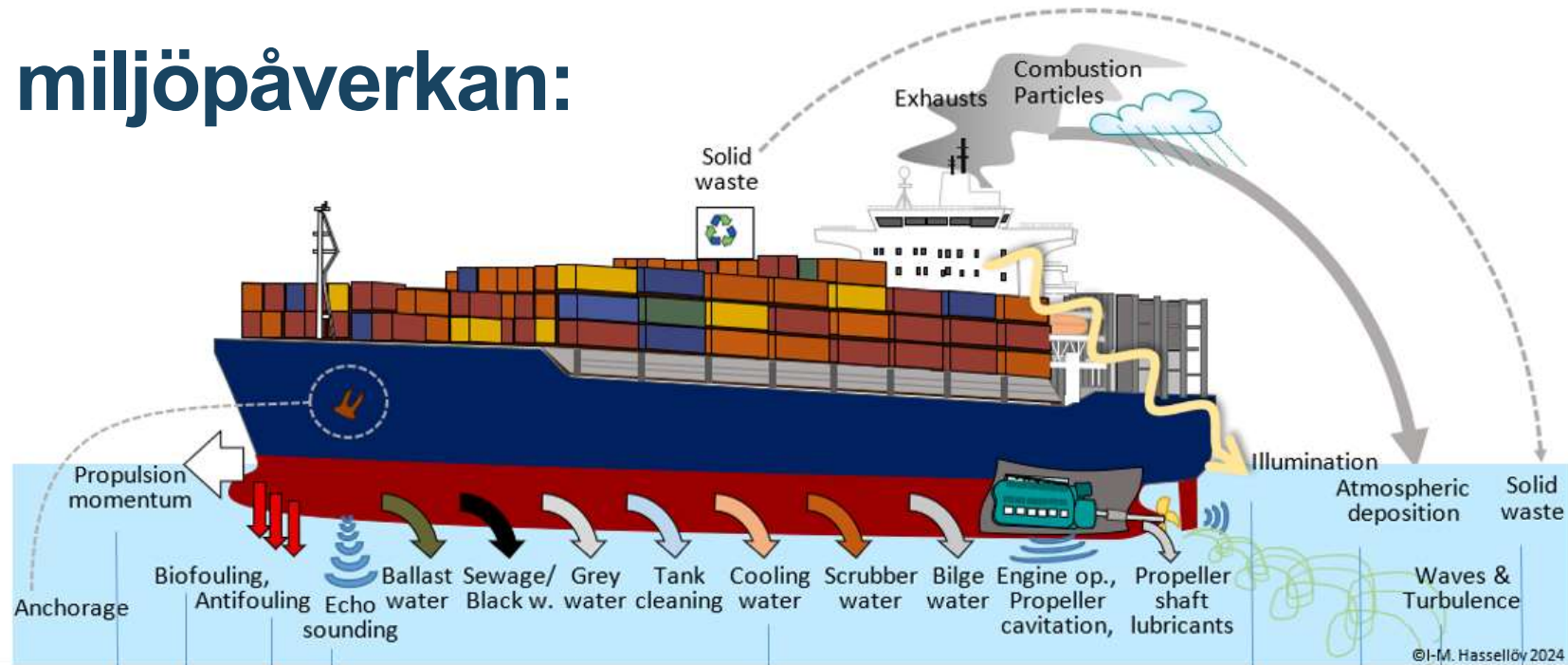

Den blå accelerationen, 1970-2020

Sjöfartens miljöpåverkan: CO₂ och...

©I.-M. Hassellöv 2024

	Anchorage	Biofouling, Antifouling	Echo sounding	Ballast water	Sewage/ Black w. water	Grey water cleaning	Tank cleaning water	Cooling water	Scrubber water	Bilge water	Engine op., Propeller cavitation,	Propeller shaft lubricants	Illumination	Atmospheric deposition	Solid waste	Waves & Turbulence
Pressure																
Nutrient and organic enrichment					X	X	X	X	X					X		X
Contaminating compounds		X		X	X	X	X	X	X	X		X		X		
Acidifying compounds								X	X					X		
Marine litter (incl. microplastics)		X			X	X				X				X		X
Non-indigenous species (NIS)			X		X	X										X
Collision (birds, mammals, ice habitats)		X														
Noise and energy pollution	X	X		X								X				X
Artificial light pollution													X			
Physical Seabed Disturbance	X															X
Shipping regulatory framework				AFS	BWMC	MARPOL Annex IV	MARPOL Annex IV	MARPOL Annex I	MARPOL Annex VI	MARPOL Annex I		MARPOL Annex I		MARPOL Annex VI		MARPOL Annex V

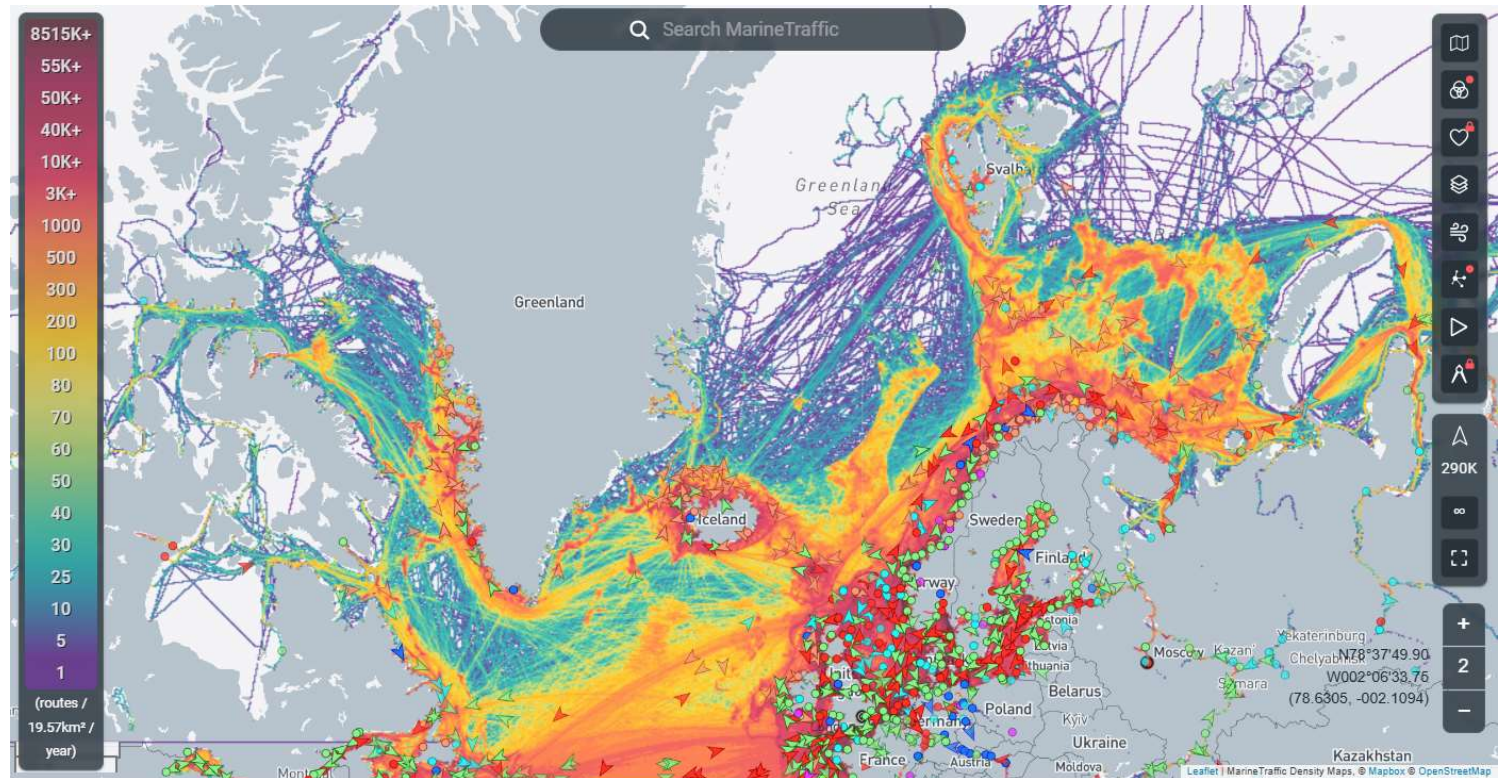
Havsförvaltningsperspektivet

Måste beakta den samlade belastningen från sjöfart, dvs från:

- alla ombordsystem
- alla fartyg som opererar i ett det aktuella geografiska området/ vattenförekomsten

De flesta sk holistiska modeller inkluderar inte sjöfartens belastning på ett adekvat sätt!

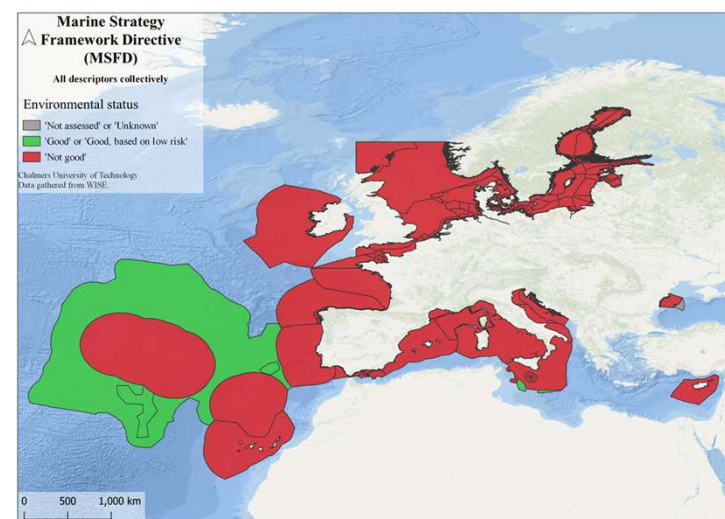

Relevans för temaområdena i Havsmiljödirektivet

Biological diversity 1.	Non-indigenous species 2.	Population of commercial fish/shellfish 3.	Elements of marine food webs 4.
Eutrophication 5.	Sea floor integrity 6.	Alteration of hydrographical conditions 7.	Concentrations of contaminants 8.
Good Environmental Status	Contaminants in fish/seafood for human consumption 9.	Marine litter 10.	Introduction of energy including underwater noise 11.

Modellering av sjöfartens utsläpp

Ship types

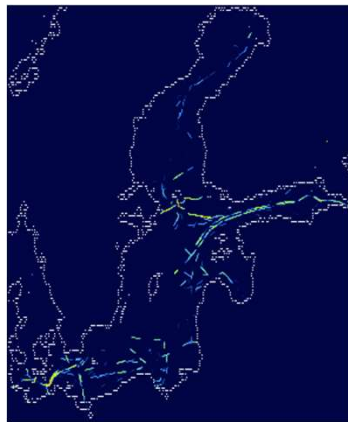

Photo: Lighthouse

Photos: Pixabay

Ship type discharge volumes or amounts:
 Bilge
 Ballast water
 Antifouling, etc.

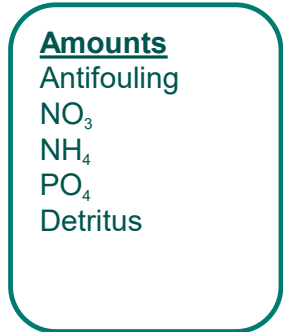
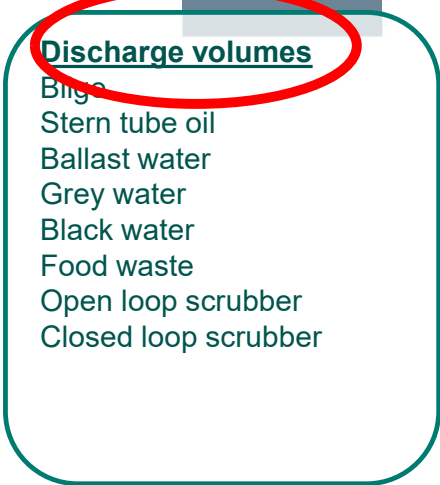
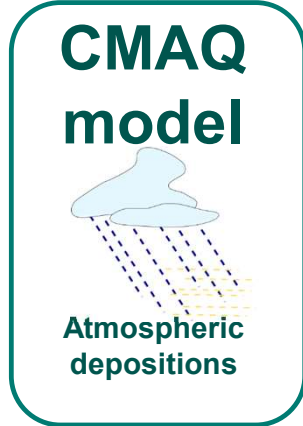
Activity (AIS) data

Year 2012

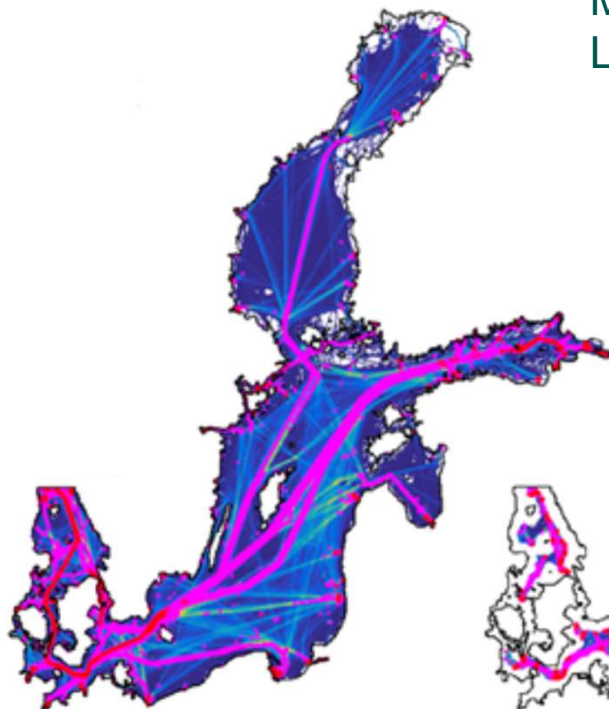

Air emissions

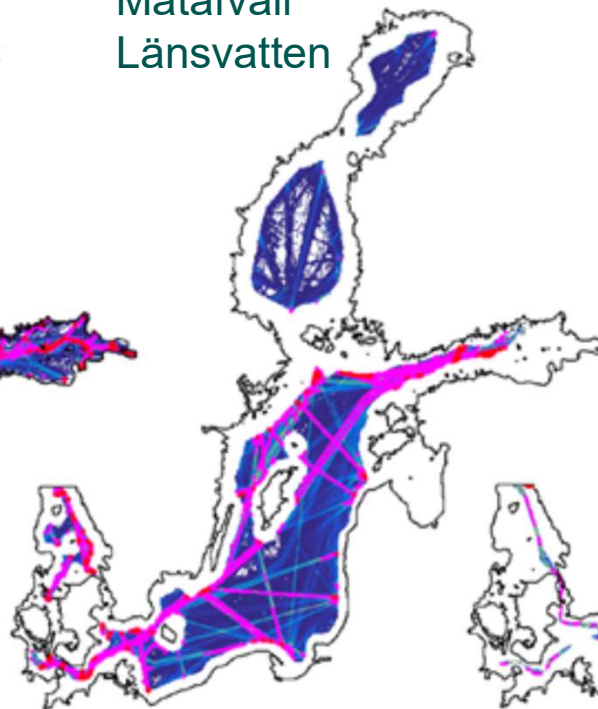

AIS-baserad modellering av fartygens belastning på havsmiljön (FMI STEAM, 2012)

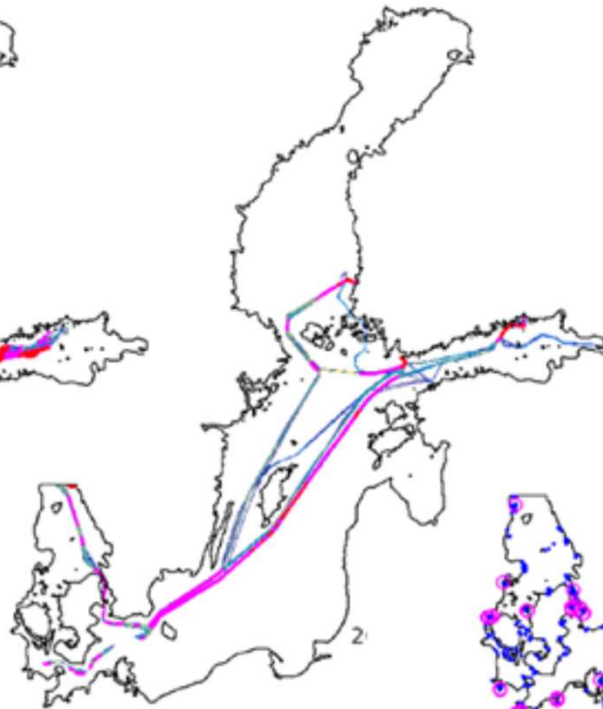
Antifouling

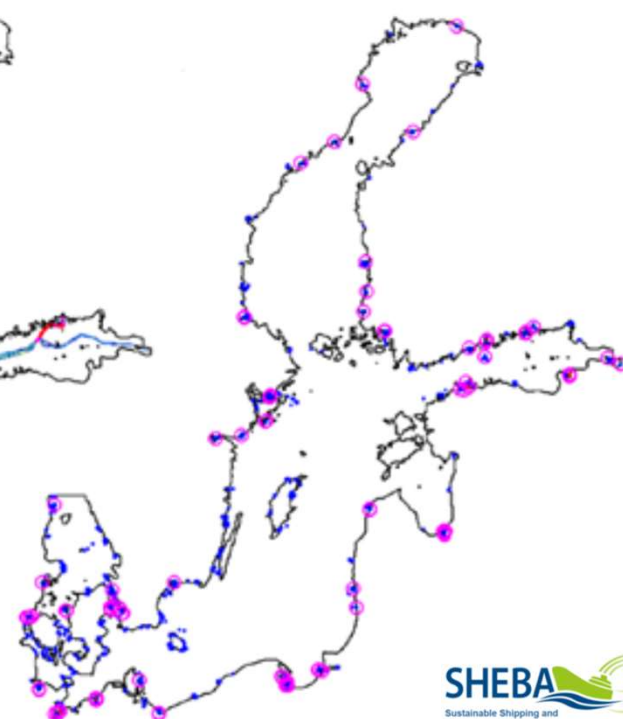
Svartvatten
Gråvatten
Matafvall
Länsvatten

Öppna skrubbrar
Stängda skrubbrar

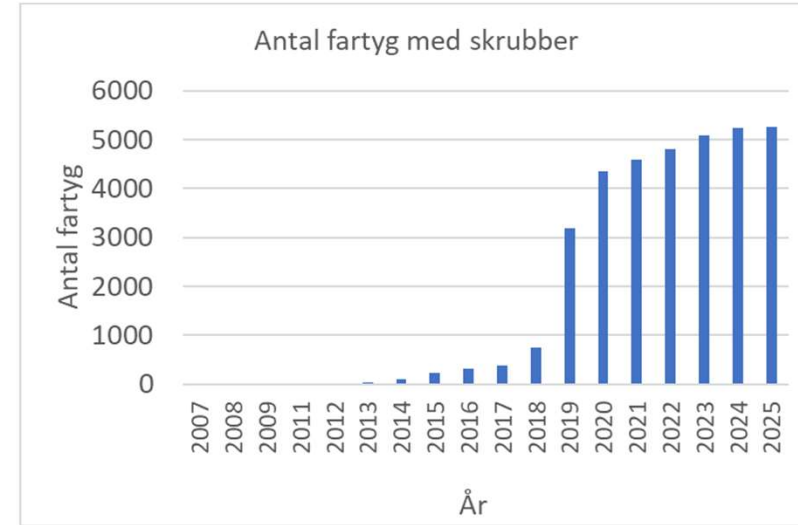
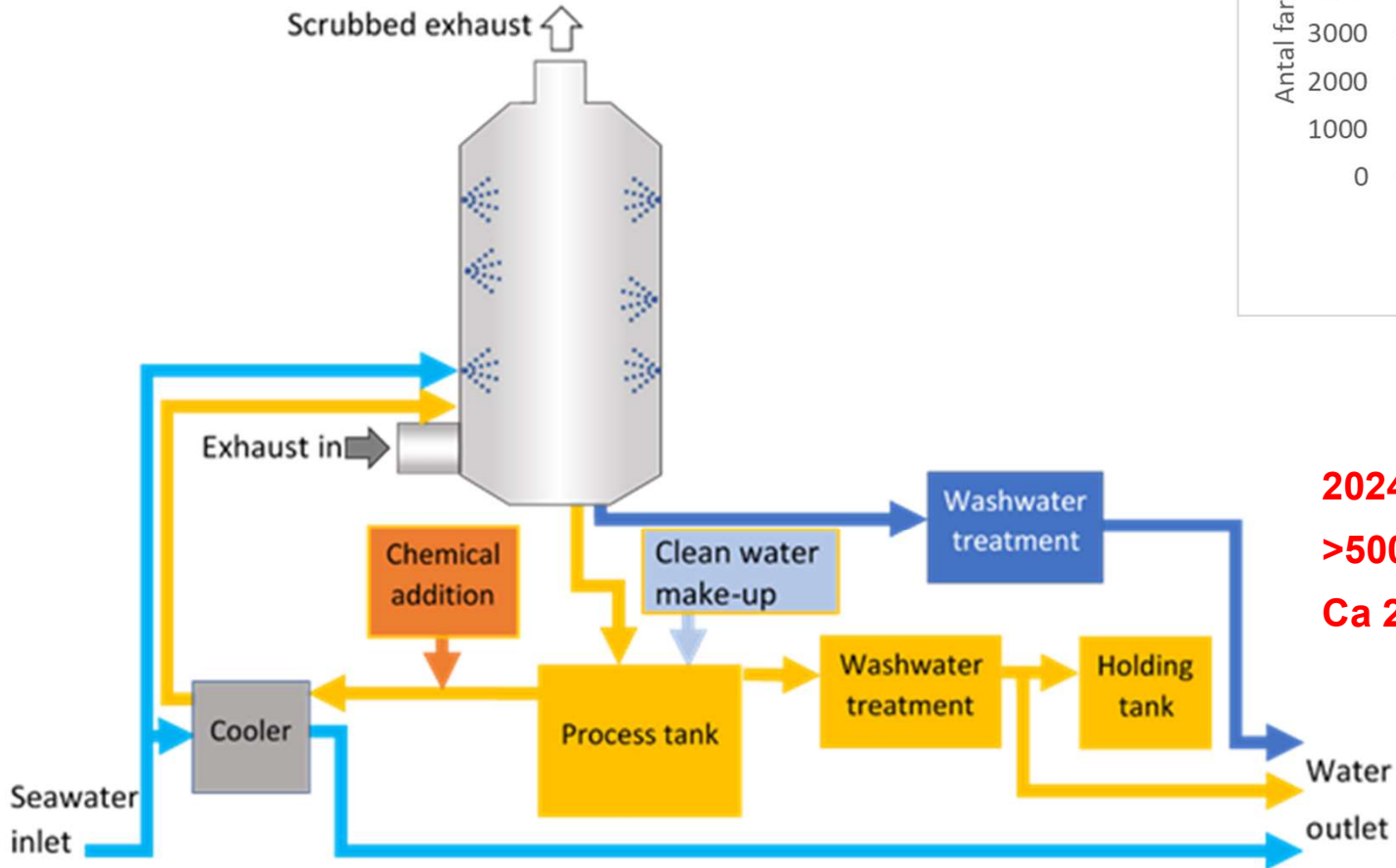

Ballastvatten

Jalkanen et al. 2021. <https://doi.org/10.5194/os-17-699-2021>

Fartyg med skrubberteknik

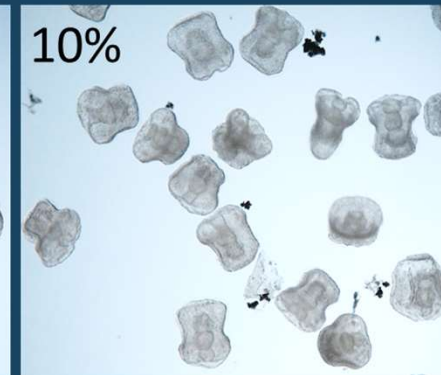
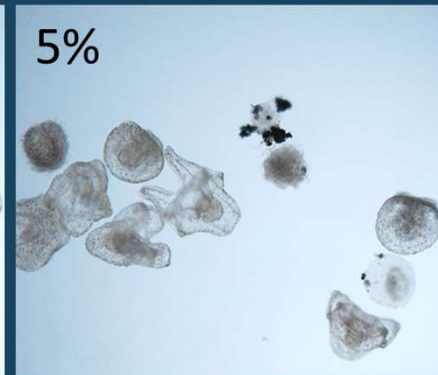
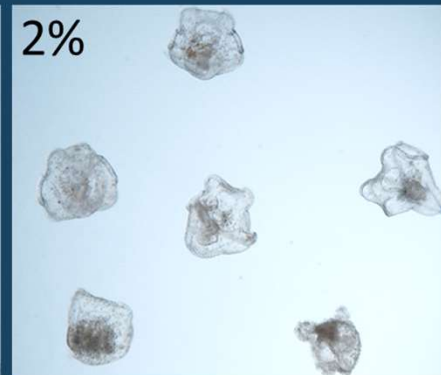
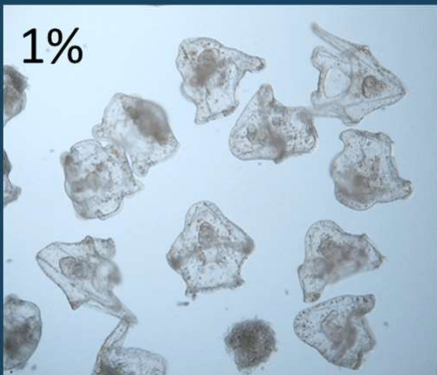
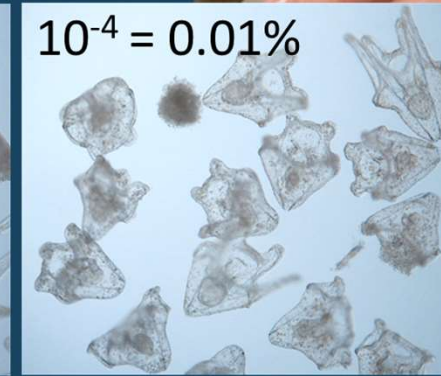
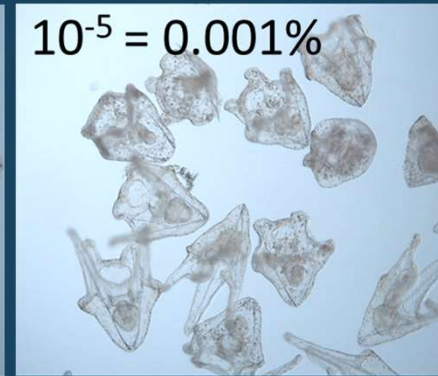
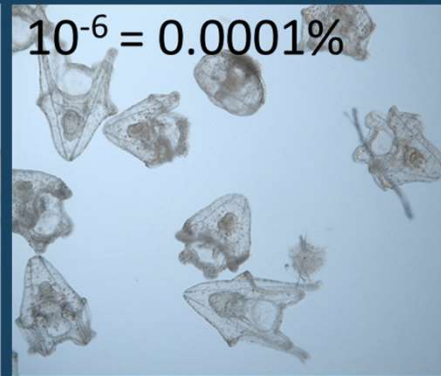
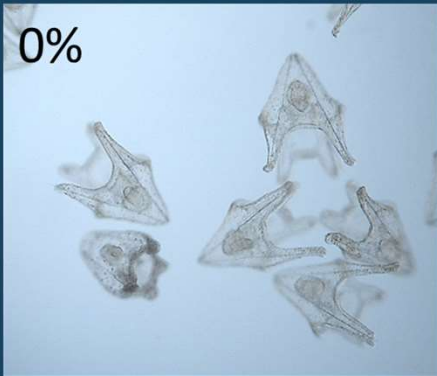
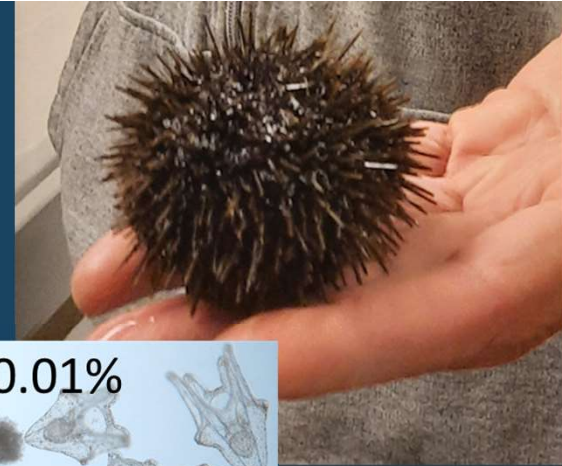
DNV Alternative Fuel Insights <https://afi.dnv.com/>

2024:
>5000 fartyg med skrubber
Ca 25% av global bunkerförbrukning

Modified from EGCSA (2012),
https://www.egcsa.com/resources/technical_gallery/

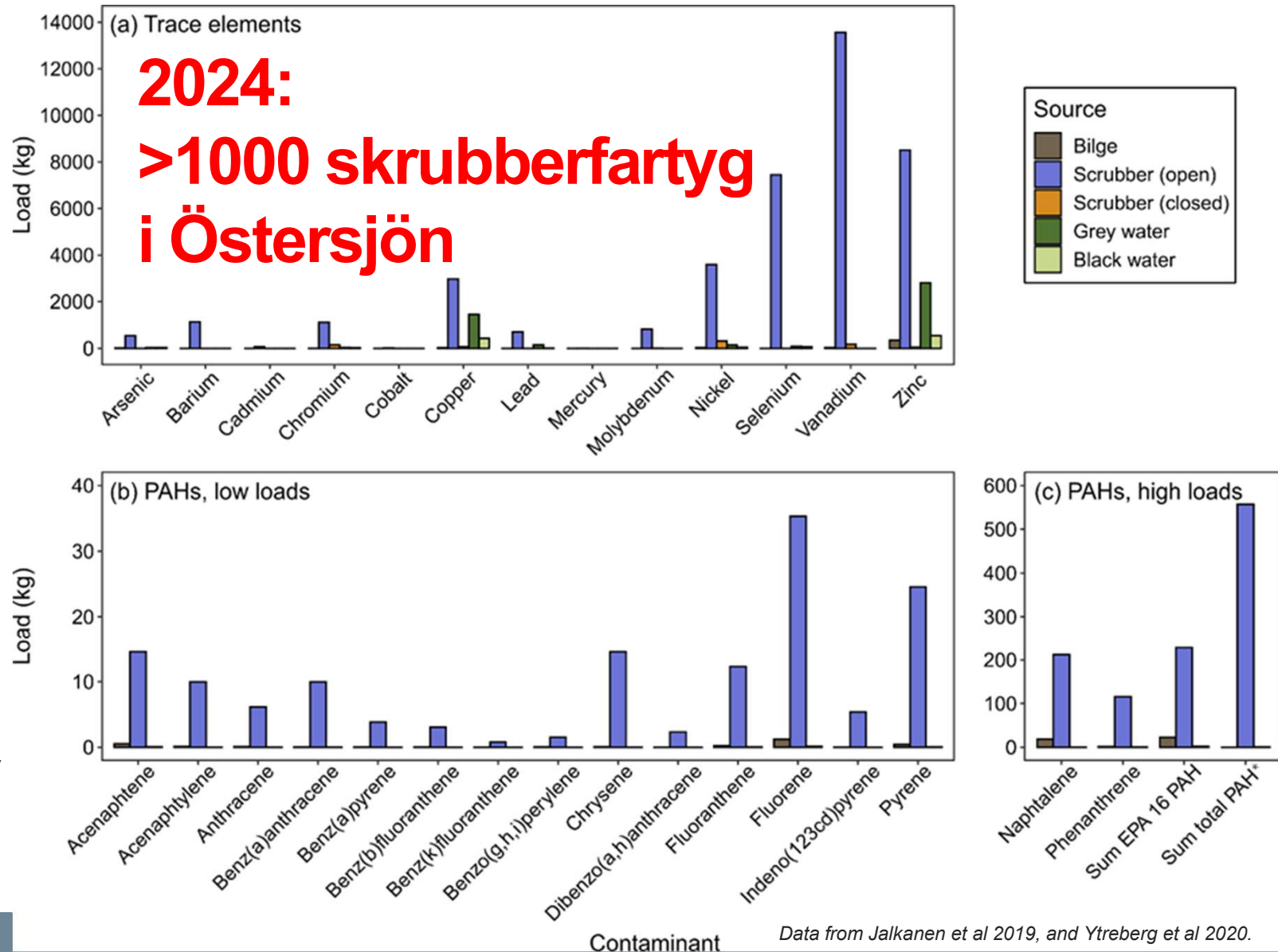
Effekter av skrubbevatten på sjöborrelarver

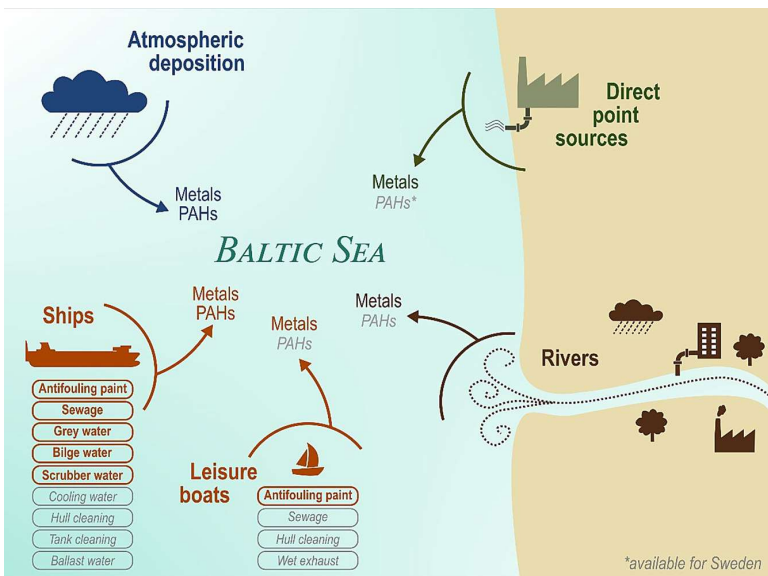
Östersjön, 2018, 99 skrubber- fartyg

<2% av alla fartyg i Östersjön utrustade med skrubbrar

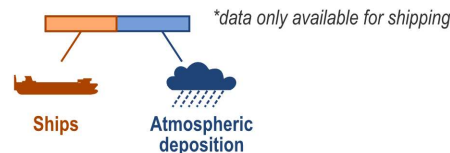
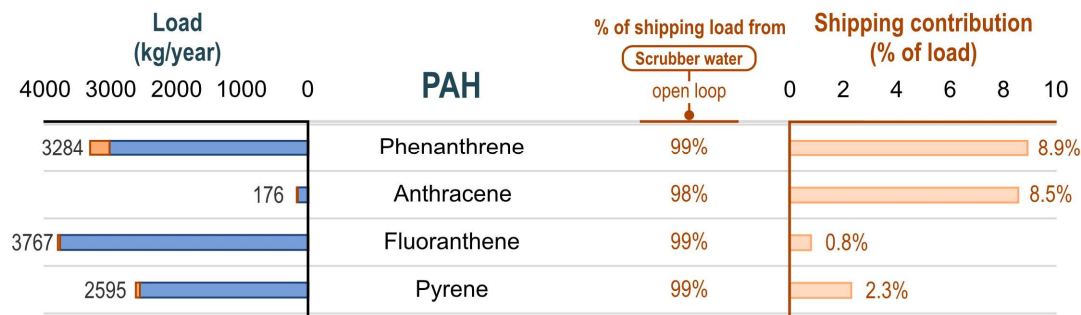
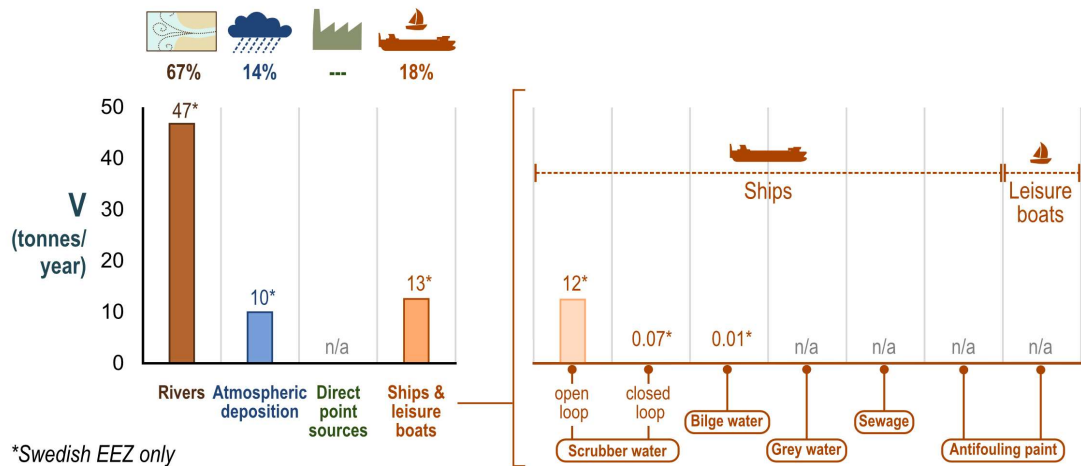
Massan föroreningar från skrubbrarna var 10-1000 gånger högre för enskilda ämnen jämfört med massan föroreningar från samtliga andra typer av utsläpp, från samtliga fartyg i området.

Jämförelse av tillförsel av föroreningar till Östersjön

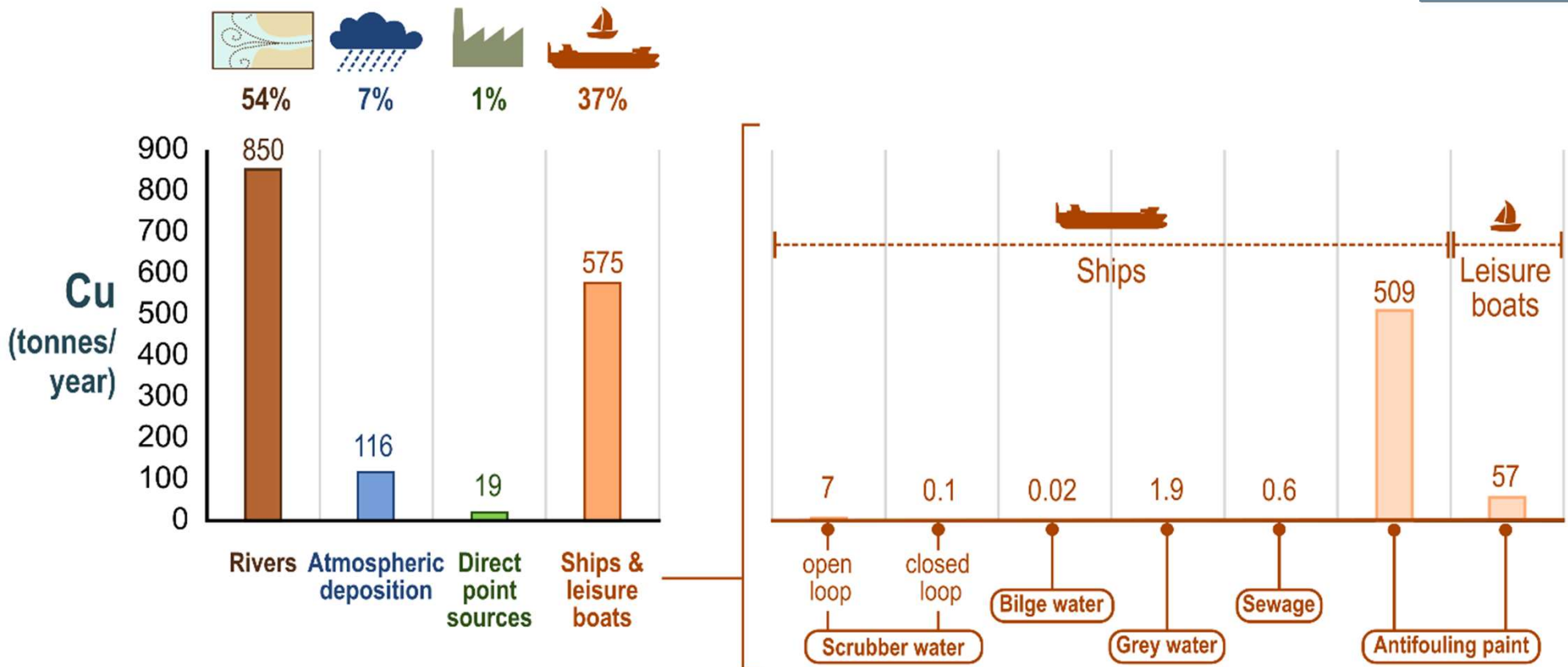

- Baserat på 2018 års data, 178 fartyg opererade med EGCS
- Öppna skrubbrar står för betydande tillförsel av organiska föroreningar (t ex PAHer) och vissa metaller

Ytberg et al (2022). Metal and PAH loads from ships and boats, relative other sources, in the Baltic Sea, MPB, <https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2022.113904>.

Sjöfart: ~40% av koppartillförsel till Östersjön

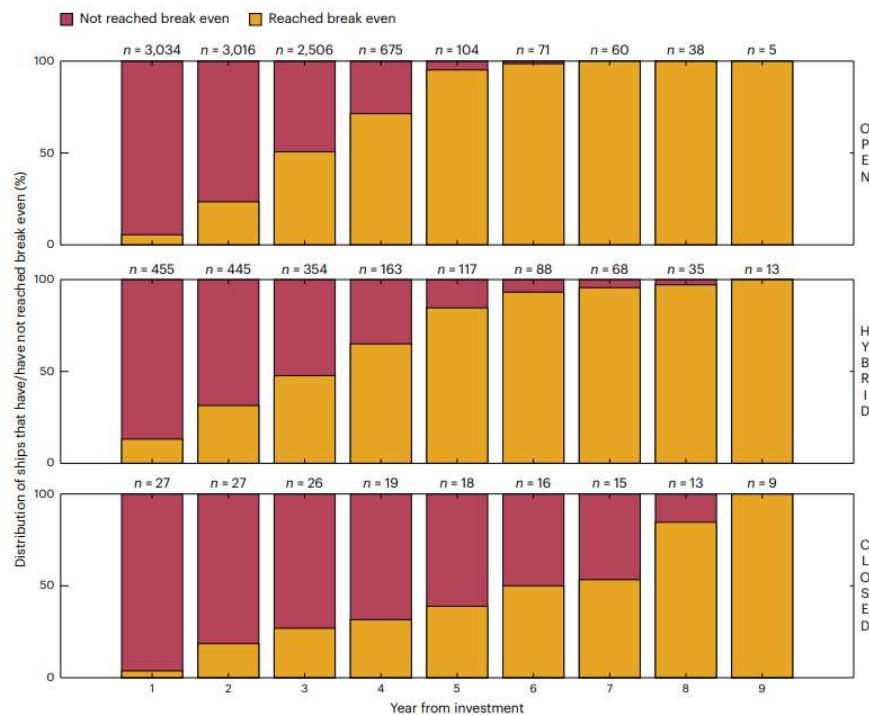

Skrubberkostnader

Analysis

<https://doi.org/10.1038/s41893-024-01347-1>

Fig. 2 | Number of years it takes to reach break even from time of installation. Distribution of vessels that have (orange, bottom part of bar)/have not (red, top part of bar) reached break even within 1–9 years after the installation of scrubber system. The ships included have had their scrubbers installed >1 year. The three

panels show the distribution for ships with open loop (upper panel), hybrid (middle panel) and closed-loop (lower panel) scrubbers. *n* = the number of ships that are included in the calculation for each year and scrubber type.

Strong economic incentives of ship scrubbers promoting pollution

Received: 1 November 2023

Accepted: 11 April 2024

Published online: 07 May 2024

[Check for updates](#)

Anna Lunde Hermansson¹, Ida-Maja Hasselöv¹, Tiia Grönholm², Jukka-Pekka Jalkanen², Erik Fridell³, Rasmus Parmso³, Jesper Hasselöv³ & Erik Ytreberg³

In response to stricter regulations on ship air emissions, many shipowners have installed exhaust gas cleaning systems, known as scrubbers, allowing for use of cheap residual heavy fuel oil. Scrubbers produce large volumes of acidic and polluted water that is discharged to the sea. Due to environmental concerns, the use of scrubbers is being discussed within the International Maritime Organization. Real-world simulations of global scrubber-vessel activity, applying actual fuel costs and expenses related to scrubber operations, show that 51% of the global scrubber-fitted fleet reached economic break even by the end of 2022, with a surplus of €4.7 billion in 2019 euros. Within five years after installation, more than 95% of the ships with the most common scrubber systems reach break even. However, the marine ecotoxicity damage cost, from scrubber water discharge in the Baltic Sea Area 2014–2022, amounts to >€680 million in 2019 euros, showing that private economic interests come at the expense of marine environmental damage.

Since the mid 1900s, the marine bunker fuel market has been dominated by residual fuels, that is, heavy fuel oils (HFOs), due to their low price and high energy content¹. HFO is a residual, sulfur-containing product, and during combustion, the sulfur content of the fuel will be proportional to the emissions of sulfur oxides (SO_x) and particulate matter (PM) to the atmosphere. Therefore, as of January 2020, the International Maritime Organization (IMO) implemented stricter global regulations regarding the sulfur content of marine fuels, from a maximum of 3.5% to 0.5%, with the goal to reduce the negative impacts of ship-derived SO_x and PM on air quality². Even stricter regulations apply for ships operating in designated sulfur emission control areas (SECAs), where a maximum sulfur content of 0.1% is allowed. To meet sulfur regulations, most ships have switched to the more expensive low-sulfur fuels such as distillate fuels, for example, Marine Gas Oil (MGO), or hybrid fuels, for example, very low-sulfur fuel oils (VLSFOs). Another option is to install exhaust gas cleaning systems (EGCSs), also known as scrubbers, and continue to use the less-expensive HFO with high sulfur content while still being compliant with the IMO regulations.

For more than a decade, several studies have shown that more stringent regulations, previously in SECAs and now also globally, have led to a reduction of SO_x emissions^{3–7}, that scrubbers efficiently can reduce the sulfur content in the exhaust to the required compliance levels⁸ and that scrubbers are economically feasible, being a lucrative alternative to fuel switch^{9–12}. In parallel, concerns have been raised regarding the impact on the marine environment from scrubber water discharge, for example, adverse effects on marine organisms, including reduced growth and increased mortality potential, eutrophication effects on phytoplankton^{13–15} and acidification effects on local and regional levels^{16,17}. Other concerns related to scrubbers include the difficulty in compliance monitoring^{18,19}, the PM air emissions that are not reduced in the same way as a switch to low-sulfur fuels²⁰ and the enabling of continued use of HFO, impeding important development of alternative fuels and other low-carbon options²¹. Globally, scrubbers have been installed on more than 5,000 ships (<https://afr.dnv.com/statistics/>) and HFO amounts to approximately 25% of the total marine bunker fuel demand and is forecasted to continue to do so in the near future²². The

¹Chalmers University of Technology, Department of Mechanics and Maritime Sciences, Gothenburg, Sweden. ²Atmospheric Composition Research, Finnish Meteorological Institute, Helsinki, Finland. ³IVL Swedish Environmental Research Institute, Gothenburg, Sweden. [e-mail: a.lunde@chalmers.se](mailto:a.lunde@chalmers.se)

Goda nyheter!

Förbud mot utsläpp från skrubbrar till vatten inom svenskt sjöterritorium

---

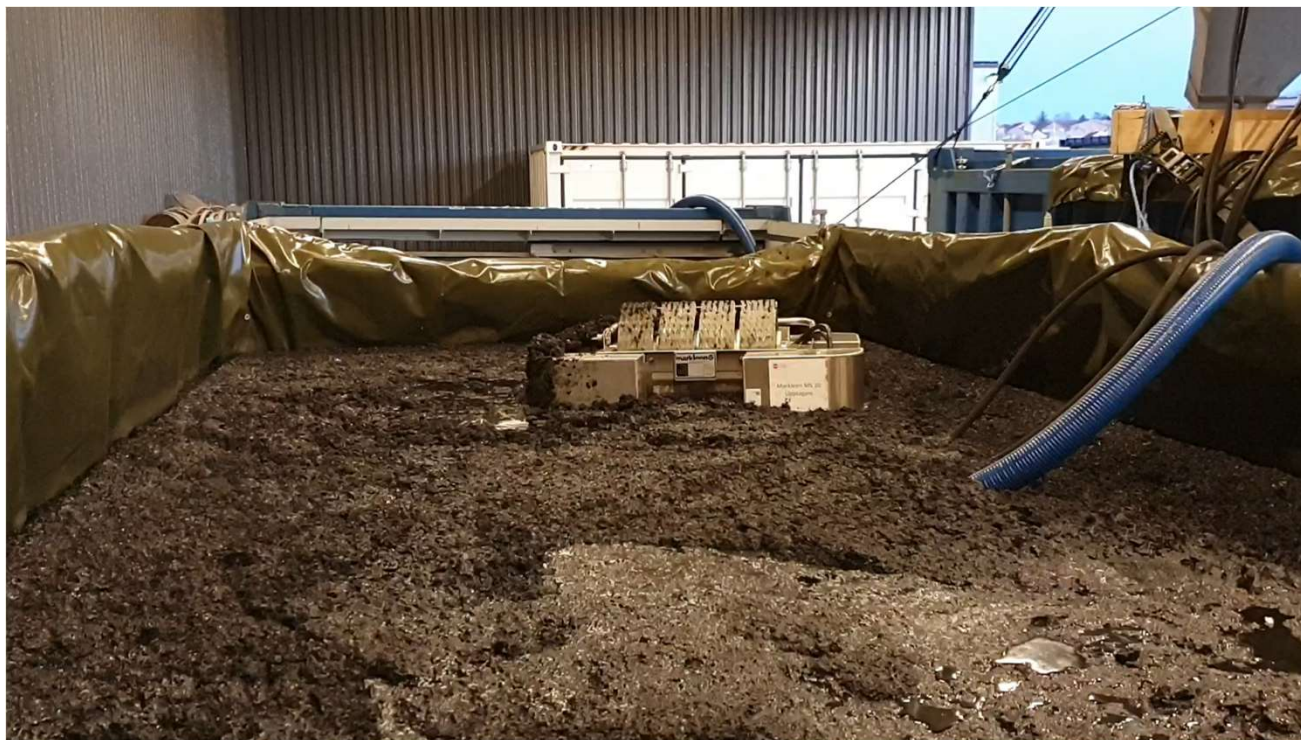
Promemorians huvudsakliga innehåll

I denna promemoria föreslås ändringar i förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg. Med anledning av det föreslås även en ändring i svavelförordningen (2014:509). Förslagen innebär att utsläpp i svenskt sjöterritorium från avgasreningssystem som tvättar rökgas, s.k. fartygsskrubbrar förbjuds.

Förbudet föreslås införas i två steg. Förbud mot utsläpp från fartygsskrubbrar som används i öppet läge föreslås förbjudas med ikraftträdande den 1 juli 2025. Förbud mot utsläpp från alla typer av skrubbrar, dvs. även sådana som används i stängt läge, föreslås förbjudas med ikraftträdande den 1 januari 2029. Ändringen i svavelförordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

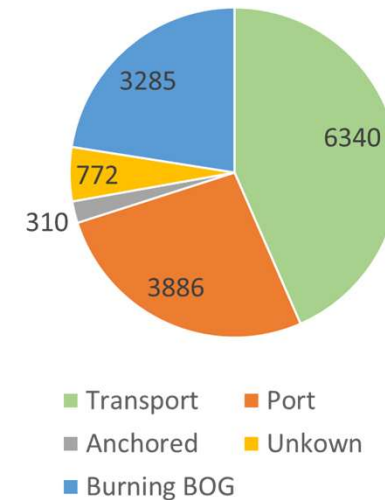
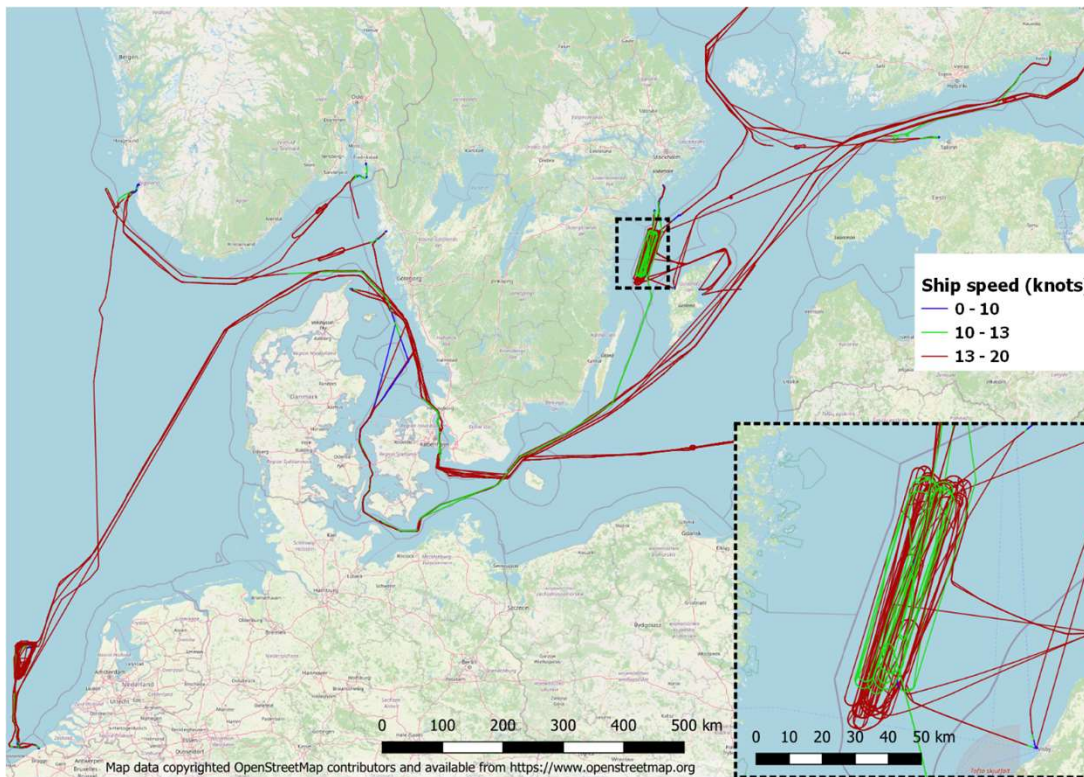
Remiss gick att besvara senast 31 oktober 2024

Hybridoljor - vanligaste bränsletyp idag

Exempel: ett LNG Feeder fartyg som bränner "boil-off gas" 32% av tiden till sjöss

Hörteborn A., Hassellöv I.-M., 2023. Economic incentives and technological limitations govern environmental impact of LNG feeder vessels. *J. Clean. Prod.* (pending revision)

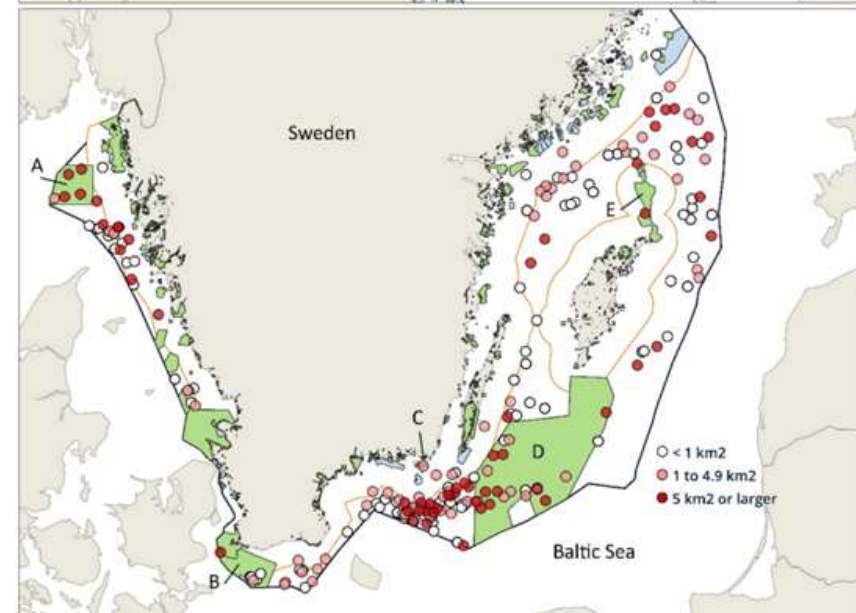
Tankrengöring

Kustbevakningen 2020-2023, andra ämnen än mineralolja

Ingen officiell data om utsläpp av tankrengöringsrester görs till havs:

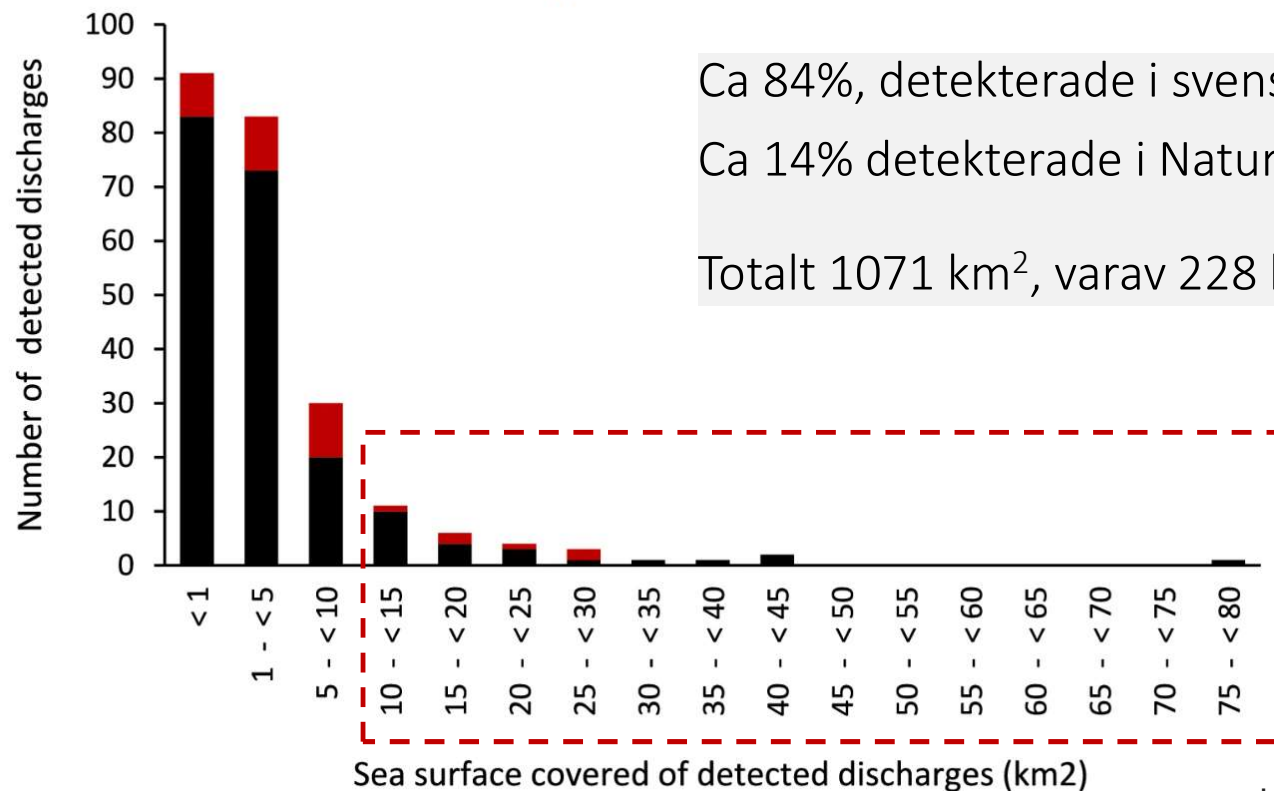
- Vad?
- Hur mycket?
- Var?
- När?

Larsson et al. 2024
DOI:10.1007/s13280-024-02103-7

Tankrengöring – storleksfördelning av detekterade utsläpp

From: Recurrent discharges of non-petroleum substances from chemical tankers in Swedish marine Natura 2000 sites are against the aims of EU Directives

Size distribution of detected discharges. Red columns show the number and size of discharges in marine protected areas

Larsson et al. 2024
DOI:10.1007/s13280-024-02103-7

Effekter i havsmiljön?

Andra typer av förorening – energi i form av buller: överlappande ljudbilder mänsklig aktivitet o marina arter

Tillförseln av mänskligt buller i havet är problematiskt då detta ljud i många fall överlappar med de frekvenser som de marina djuren använder sig av för sin omvärldsuppfattning och kommunikation

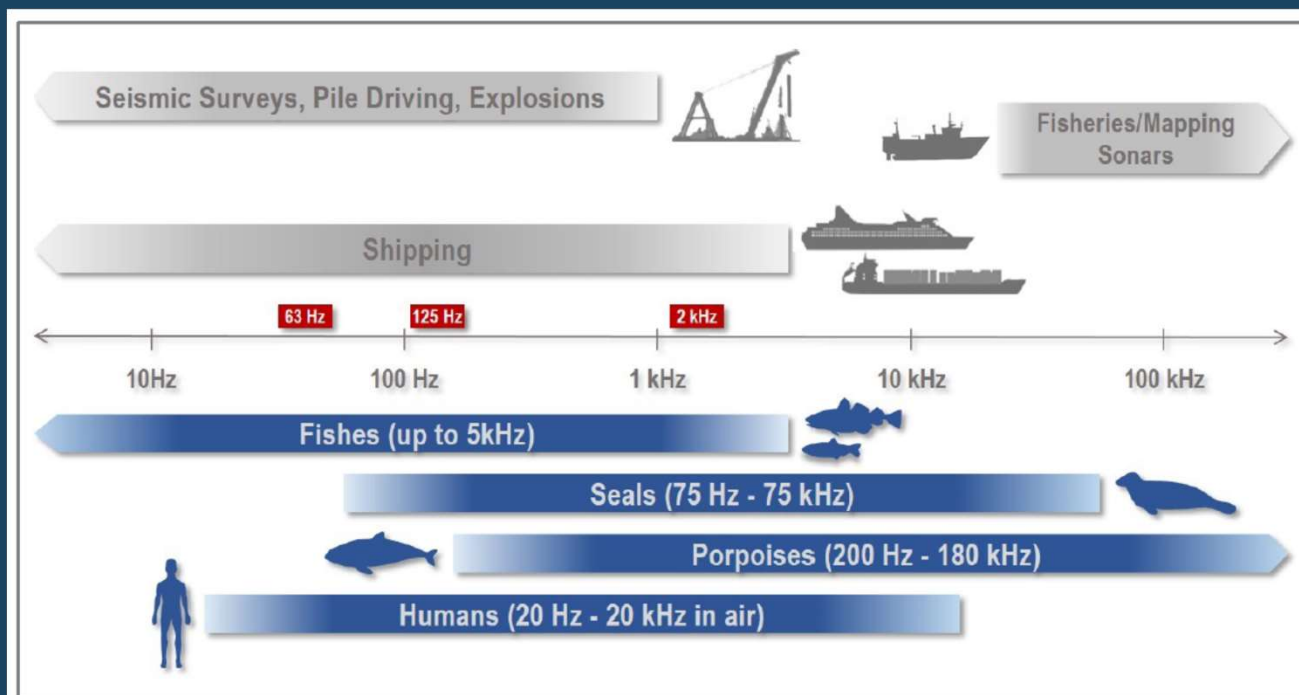

Figure 2. The auditory range of marine species present in the Baltic Sea, and noise frequencies produced by man-made underwater sound sources. Human hearing range is provided as a reference. After Scholik-Schlomer (2015), adjusted to Baltic Sea conditions. The red fields indicate the monitored frequency bands within BIAS.

CHALMERS

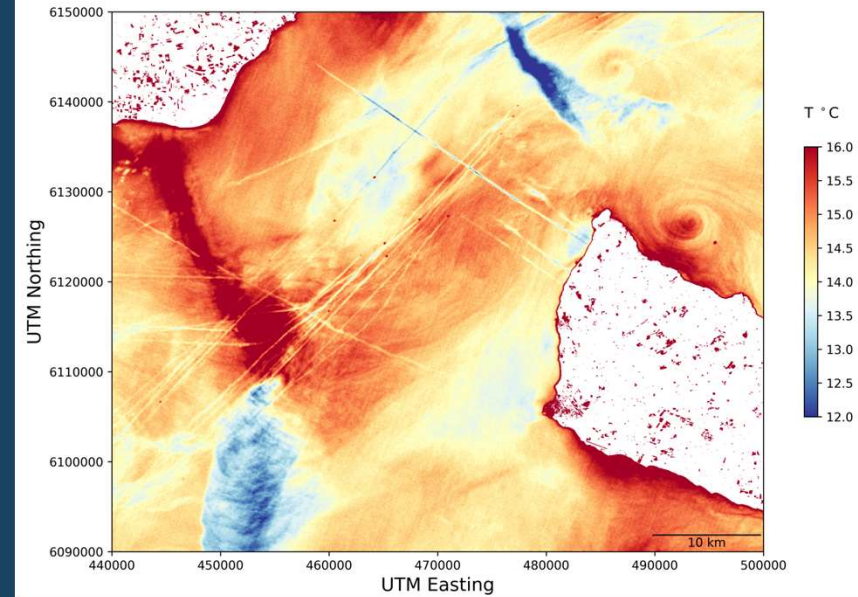
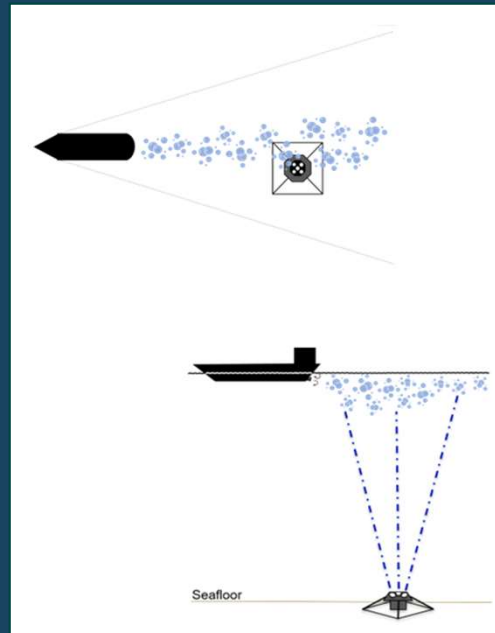
Fartygsinducerad omblandning

Lokal/regional 'upwelling'?

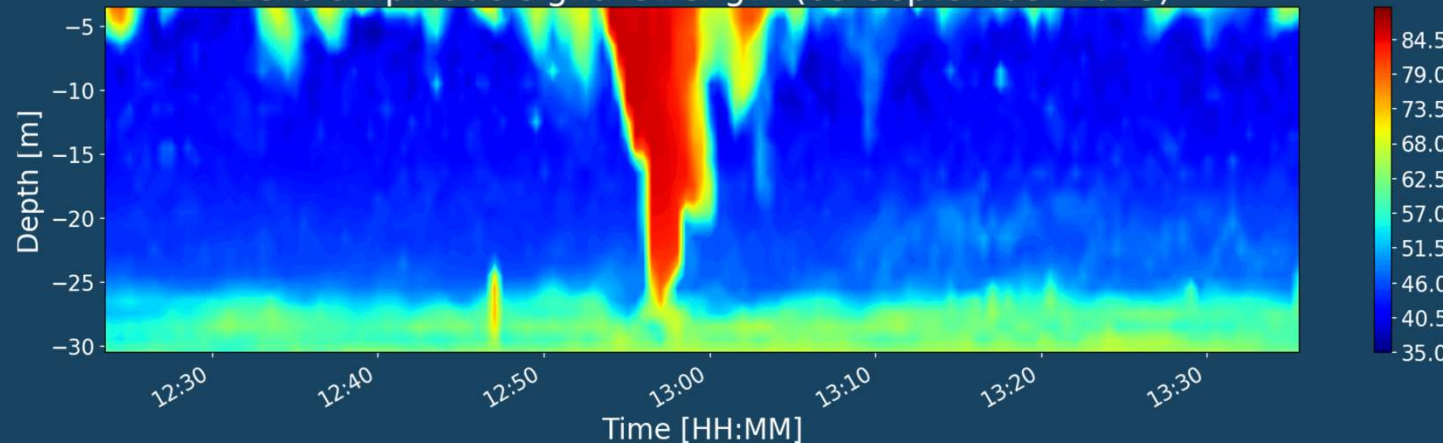
Betydelse för utsläpp av föroreningar
från fartyg?

Inloppet till Göteborg

Ombländning ned till botten, 30 m djup

Echo amplitude signal strength (09 September 2018)

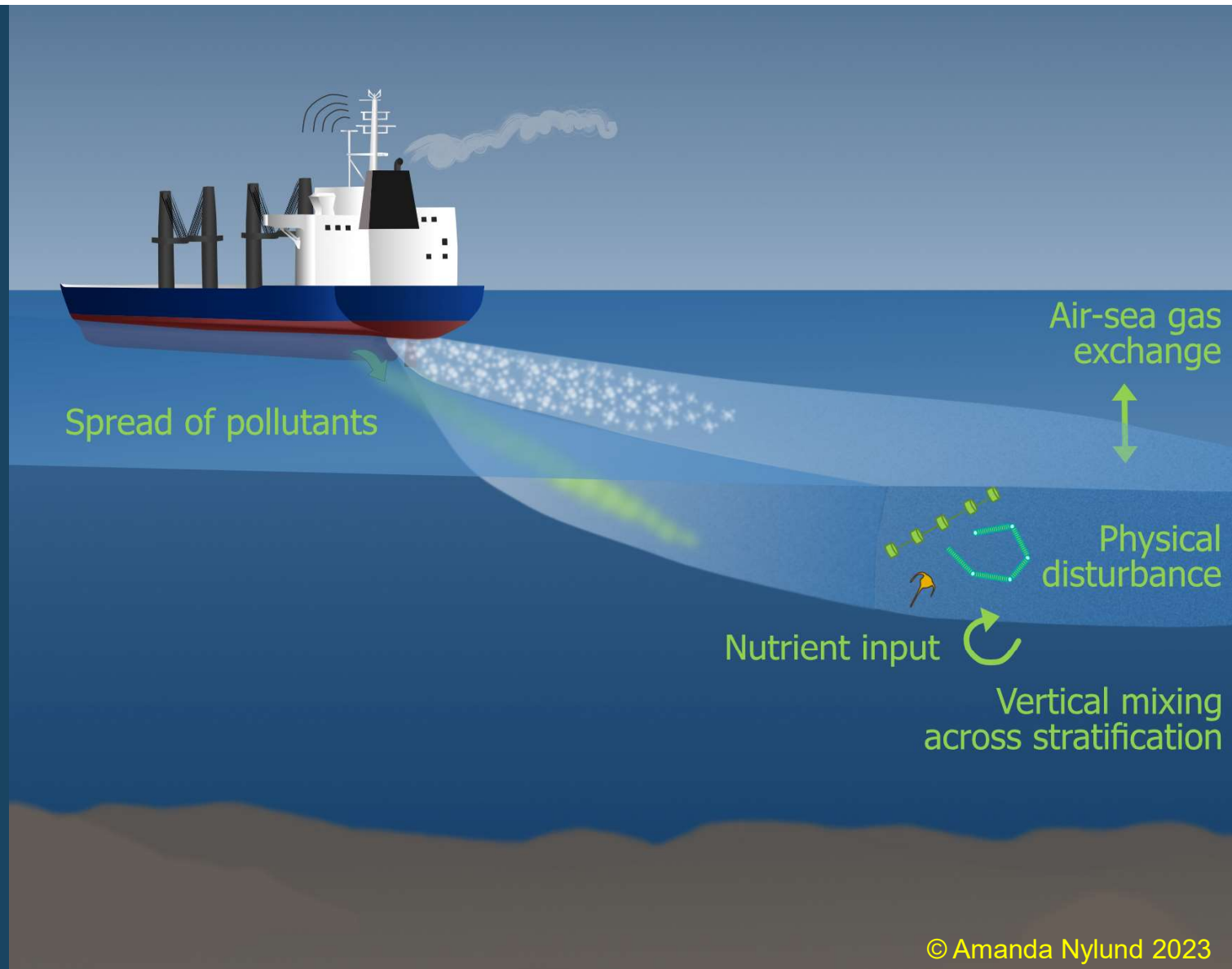

Sea surface temperature derived from a Landsat-8 image, May 2017

Bornholmsgattet
Kölvattnets signatur
kvar upp till 30 min
efter passage

**Turbulenta
fartygsvakar
(kölvatten)
påverkar
havsmiljön på
flera sätt.**

**Påverkan på
konnektiviteten?**

Målkonflikter

Lyssna English website Lättläst Teckenspråk Other languages Prenumerera via e-post Kontakt

Jobba hos oss Webb-tv Press Sverige i EU UD:s reseinformation

Sök på regeringen.se

Sök

Sveriges regering
Statsråden och departementen

Regeringens politik
Detta görs inom olika områden

Så styrs Sverige
Om regeringen, Regeringskansliet och EU

Innehållet publicerades under perioden
03 oktober 2014 - 20 januari 2019

Informationsmaterial från [Näringsdepartementet](#), [Infrastrukturdepartementet](#)

Effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter – en nationell godstransportstrategi

Publicerad 28 juni 2018

Syftet med strategin är att skapa förutsättningar för effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter.

Genvägar

- > [Artikel: En strategi som kan möta framtidens moderna godstransportsystem](#)

Havsmiljöinstitutet

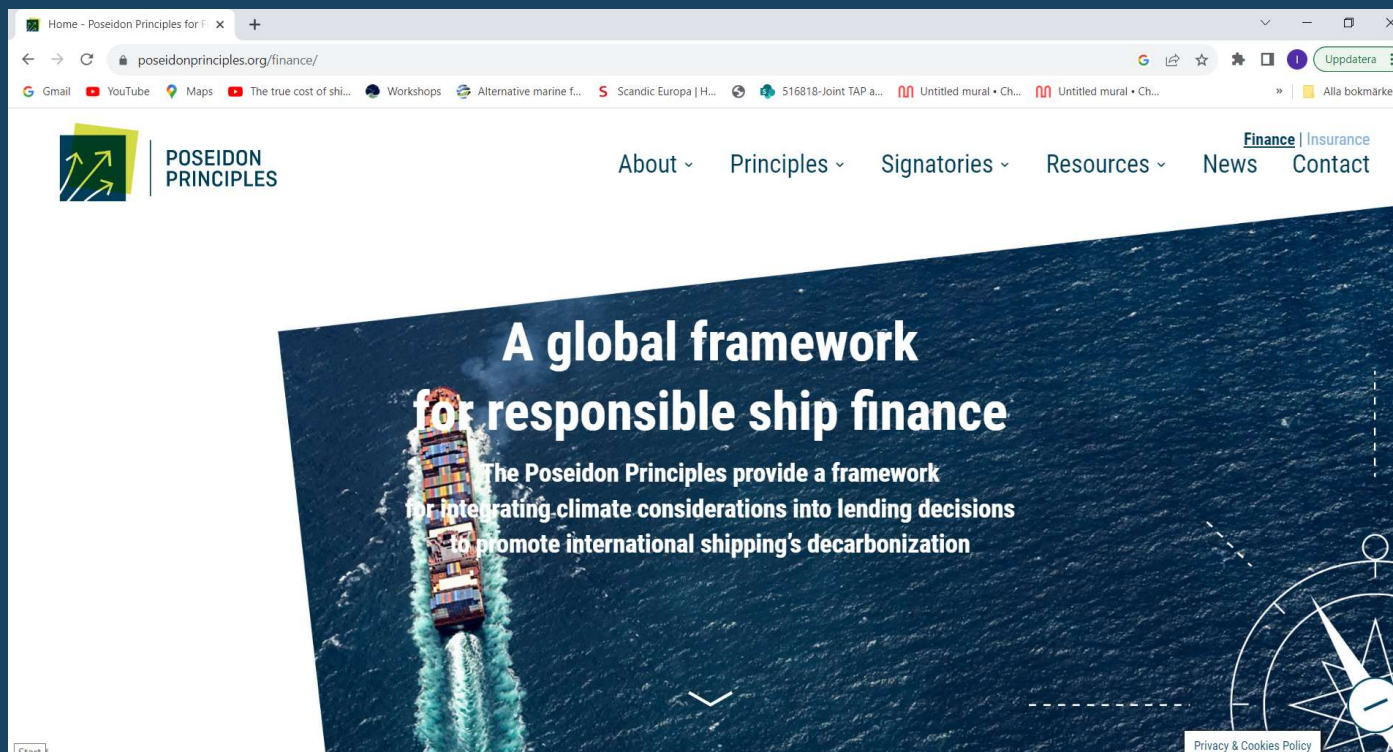
EFFEKTER PÅ HAVSMILJÖN AV ATT FLYTTA ÖVER GODSTRANSPORTER FRÅN VÄGTRAFIK TILL SJÖFART

HAVSMILJÖINSTITUTETS RAPPORT NR 2019:5

IDA-MAJA HASSELLÖV, KJELL LARSSON OCH EVA-LOTTA SUNDBLAD

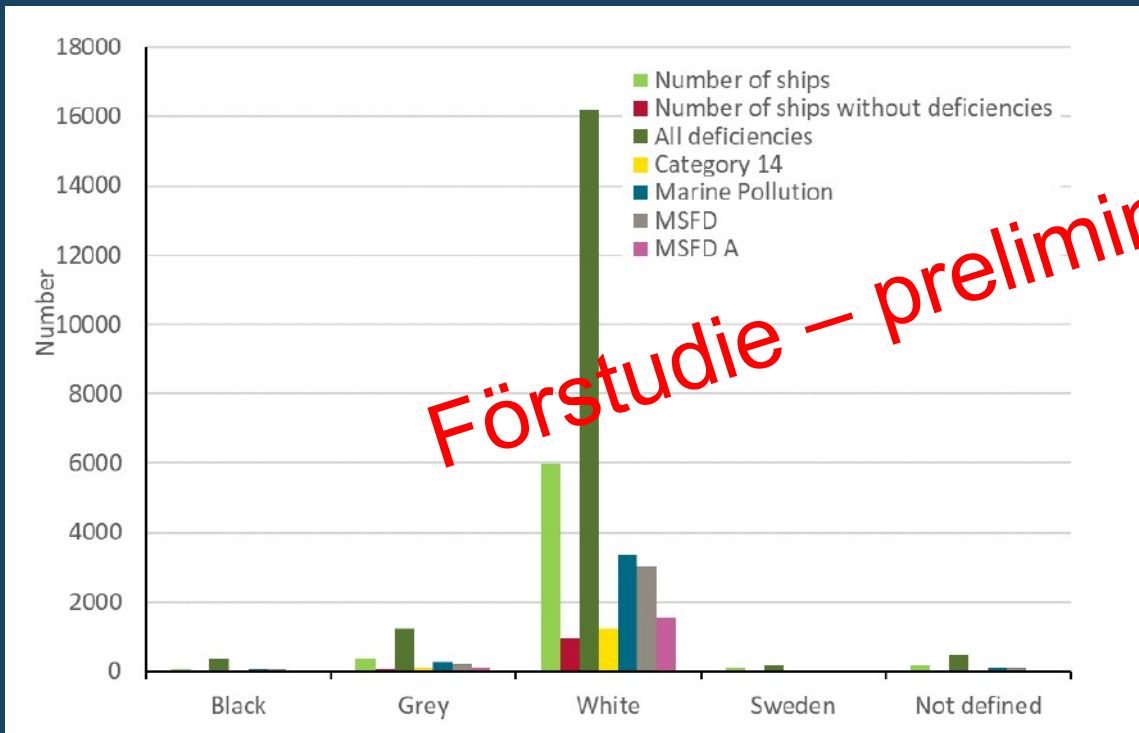
Alternativa regleringsmodeller?

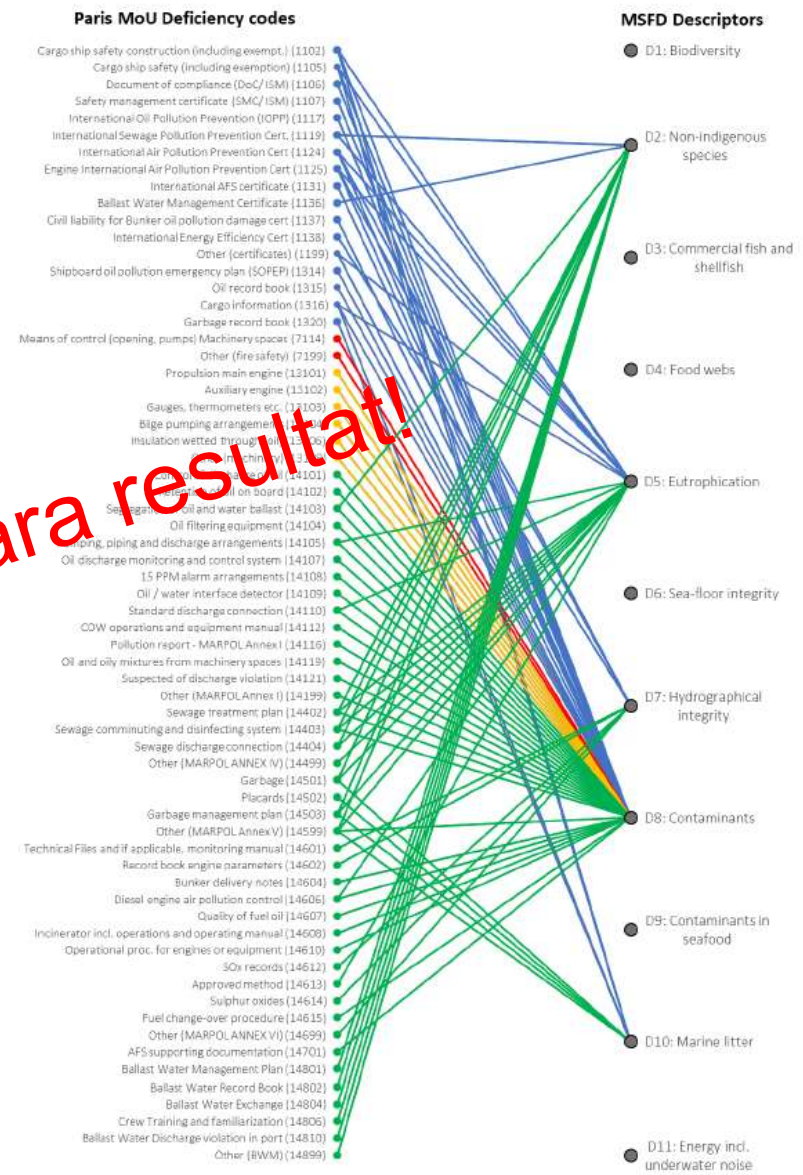
Exempelvis Poseidon Principles, idag endast inriktat på CO₂, men skulle hypotetiskt kunna inkludera andra typer av belastningar

Port State Control - Paris MoU

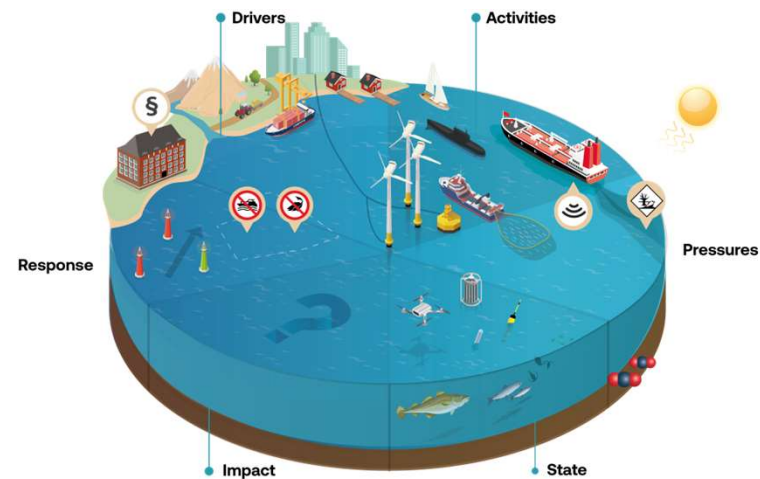
Belastningen från alla fartyg på vita listan vs de få fartygen på den grå och svarta listan

Förstudie – preliminära resultat!

Utmaningar att lösa

- System för att inkludera sjöfartens miljöpåverkan i havsförvaltningen (!), inkluderar förslagsvis även koppling till systemet för hamnstatskontroll
- Miljöpåverkan från hybridoljor (VLSFO och ULSFO)
- Farleders roll för marina ekosystem, inte minst i relation till skyddade områden

Tack!